

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

EUROPARLAMENT ASTUS KOLM SAMMU LÄHEMALE ÜPP REFORMI KINNITAMISELE

**Europarlamendi Põllumajanduskomitee kinnitas
3 ÜPP raportit**

Euroopa Parlamendi põllumajanduse ja maaelu komitee (ComAgri) kiitis aprilli alguse kohtumistel heaks kolm raportit, mis käsitlevad Euroopa Komisjoni poolt välja pakutud ÜPP tulevikku puudutavat määrust. Esimene raport puudutab muudatusi ühistes turukorraldusreeglites, teine uusi ELi otsetoetuste ja maaelu arengu toetuste reegleid pärast 2020. aastat ning kolmas raport on finantsjuhtimise, auditi ja kontrollide kohta. Raportite kinnitamine ComAgri poolt avab võimaluse kiita need heaks parlamendi täiskogul, mis küll jääb valimiste tõttu uue Europarlamendi koosseisu ülesandeks.

SELLES NUMBRIS:

- Uus ÜPP - 2
- Noortalunikud - 4
- Brexit - 6
- Turuülevaade - 7
- Kaubandus - 9
- Danish Agro - 10
- Eurovalimised - 11
- Geograafiline tähis - 12

TOETUSE PIIRMÄÄR 100 000 EUR / ETTEVÕTE, STRATEEGILISED PLAANID AASTAKS 2020

Liikmesriigid peaksid otsetoetusi ettevõtte kohta piirama 100 000 euro tasemel, millest võib tööjõukulud 50% ulatuses välja arvata. Vähemalt 5% otsetoetustest tuleks suunata väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele spetsiaalse hektaripõhise lisamakse kaudu.

Raporti kohaselt tuleks vähemalt 2% riigi otsetoetuste eelarvest suunata noortootjatele (lisatasu hektari kohta esimese seitsme aasta jooksul). Noortootjatele tuleks täiendavat toetust anda ka maaelu arengu vahenditest.

Parlamendiliikmed soovivad ka, et liikmesriigid kasutaksid maaelu arengu raha konkreetsete meetmete jaoks, mis soodustaks naiste osalemist maapiirkondade majanduses.

ComAgri leidis, et nn uue tulemuste saavutamise mudeli rakendamist, mis põhineb liikmesriikide koostatud ja ELi komisjoni poolt heaks kiidetud strateegilistel plaanidel, tuleks edasi lükata ühe aasta võrra kuni 2022. aastani, et anda rohkem aega uue süsteemiga kohanemiseks.

30% MAAELU ARENGU MEETMETEST KESKKONNA- JA KLIIMA-MEETMETELE, NÕUSTAMISTEENUSED, AKTIIVSED TOOTJAD

Parlamendiliikmed soovivad eraldada vähemalt 30% maaelu arengu eelarvest keskkonna- ja kliimameetmetele ning mitte vähem kui 20% otsetoetustest nn ökokavadele. Need vabatahtlikud ökokavad peaksid toetama mitte ainult keskkonda, vaid ka loomade heaolu.

Parlamendiliikmed kiitsid heaks Euroopa Komisjoni kava kohustada kõiki liikmesriike looma põllumajandusettevõtete nõustamisteenuseid, et teavitada põllumajandustootjaid kõigist toetustega seotud nõuetest ja tingimustest, viisidest, kuidas vältida antimikroobset resistentsust ja innovatsioonitoetustest ning digitaalsete tehnoloogiate kättesaadavusest. Korralikult koolitatud nõustajad peaksid aitama põllumajandustootjatel parandada konkurentsivõimet, tootmist ja keskkonnasõbralikkust, nõustada tootjaid tootjaorganisatsioonide ja tööohutuse alal, aidata alustavaid ettevõtjaid või tootmissuunda muutvaid ettevõtjaid. Nõuandeteenistus peaks aitama põllumeestel vähendada väetiste kasutamist, parandada toitainete säästvat majandamist ja kohaneda kliimamuutustega.

Liikmesriigid peaksid määratlema aktiivsed põllumajandustootjad, st isikud, kes on abikõlblikud ELi otsetoetuste saamiseks, tagamaks, et toetust ei anta neile, kelle põllumajanduslik tegevus on vaid vähene osa nende üldisest majandustegevusest. Selline määratlus peab säilitama ELi peretaludel põhineva põllumajandusmudeli.

Parlamendiliikmed kiitsid heaks komisjoni ettepaneku lubada 15% otsetoetuste eelarve ülekandmist maaelu arengu eelarvesse, kuid lisisid tingimuse, et ülekantud raha tuleb kasutada keskkonnameetmete rahastamiseks. Ühtegi teist vahendite üleviimist esimesest sambast teise ei tohiks lubada. Maaelu arengukava vahendeid tohib nende arvates aga suunata otsetoetuste sambasse vaid 5% ulatuses (Euroopa Komisjoni ettepanekus lubatakse üle kanda 15% vahenditest). Osadele liikmesriikidele tuleks aga teha selles osas erand (ei puuduta Eestit).

PÕLLUMEHED MURES

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhatause esimehe Roomet Sõrmuse sõnul teeb põllumajanduskojale muret, et ComAgri arvates peaksid liikmesriigid piirama põllumajandustootjatele makstavaid otsetoetusi ettevõtte kohta 100 000 euro tasemel ja liikmesriigid võivad põllumajandustootjatel lubada enne toetuste vähendamist maha arvata vaid 50% põllumajandustegevusega seotud tööjõukuludest. Euroopa Komisjoni ettepaneku kohaselt oleks ettevõtetele lubatud enne toetuste vähendamist tööjõukulud maha arvata täies mahus. Samuti on problemaatiline ComAgri poolt heaks kiidetud seisukoht, mille kohaselt tuleks vähemalt 5% otsetoetustest suunata väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele spetsiaalse hektaripõhise lisamakse kaudu. Sõrmuse sõnul annab nn esimeste hektarite toetusmäära tõstmise hoogu maa rendihindade kasvule, mis on kahjulik kõikidele tootjatele.

Euroopa põllumeeste ja ühistute katusunorganisatsioon Copa-Cogeca märkis oma avalduses, et põllumajanduskomisjoni seisukoht on heaks aluseks aruteludele Euroopa Parlamendi järgmise koosseisu poolt. Copa-Cogeca väljendas kahetsust, et parlamendi liikmed otsustasid toetada kohustuslikku toetuste piiramist ettevõtete tasemel, mis ei arvesta liikmesriikide põllumajandusstruktuuride erisustega. Kahjuks on ühiskondlik ja poliitiline surve toetustele piirmäärade kehtestamiseks praegusel ajahetkel sedavõrd ülekaalukas, et raportis välja pakutud versiooni kinnitamist võib näha isegi tasakaaluka lahendusena.

Kahetsusväärset toetasid eurosaadikud kohustuslikku toetuste piiramist ettevõtete tasemel. Ühiskondlikku ja poliitilist survet arvestades on see võib-olla siiski tasakaalukas tulemus.

TARNETE HALDAMISE SKEEMID KÕIKIDELE SEKTORITELE, PAREM KRIISJUHTIMINE

Turukorraldusmeetmete osas toetas ComAgri ettepanekut laiendada seni vaid piimasektoris kasutatud tootmise vabatahtliku vähendamise skeemi kõikidele põllumajandussektoritele. Juhul, kui turuolukord ei parane, peaks Euroopa Komisjonil olema õigus kehtestada trahvid tootjatele, kes kriisiolukorras tootmist suurendavad. Kaitstud geograafilist tähist kandvate toodete tarneid puudutavad reeglid peaksid laiinema ka kaitstud päritolunimetust ja garanteeritud traditsioonilise toote nimetust kandvatele põllumajandustoodetele.

Suurema turu läbipaistvuse saavutamiseks ning kriiside ennetamiseks panevad ComAgri liikmed ette luua ühine EL põllumajandusturgude vaatlussüsteem, mis katab kõik sektorid ning suudab väljastada hoiatusi turukatkestuste ennetamiseks. Avalik sekkumiskokkuost peaks olema võimalik lisaks olemasolevatele sektoritele ka valge suhkru, lamba-, sea- ja linnuliha puhul, leiavad eurosaadikud.

ÜPP EELARVE VÄLINE KRIISIRESERV, KARMIMAD TRAHVID, VÄHEM KONTROLLE

Põllumajanduslikkus kriisireservi tuleb rahastada ÜPP eelarve väliste vahenditega, leidsid ComAgri liikmed. Kriisireserv tuleks luua 400 milj. euroga ning aasta jooksul kasutamata raha järgmisse aastasse üle kanda niikaua, kui on kogunenud 1,5 miljardit eurot. Kui sellest ei piisa, võib aktiveerida kriisiabi otsetoetustest kinnipidamise arvel, kuid seda viimase võimalusena ning igal juhul tuleb sellest välja arvata esimesed 2000 €,

Juhul, kui toetusesaaja korduvalt rikub toetuse tingimuseks olevaid nõudeid (keskkonna-, loomade heaolu, toidukvaliteedinõuded), kaotab ta 10% toetusest (praegu kehtiva korra kohaselt 5%) ning jätkuva tahtliku rikkumise korral 15% toetuse summast.

Eurosaadikud toetasid üleminekut praeguselt kontrollipõhiselt süsteemilt tulemuspõhisele süsteemile, mis rõhutab liikmesriigi strateegilises plaanis ette nähtud tulemuste saavutamist. Et vältida põllumeeste ja administratsiooni liigset koormamist, tuleb komisjonile aru anda iga kahe aasta järel. Kui liikmesriigi kontrollisüsteemis on olulisi puudujääke, võib komisjon läbi viia kohapealseid riskipõhiseid kontrole.

Copa-Cogeca hinnangul annab kolmanda raporti kinnitamine võimaluse ÜPP lihtsustamiseks ning samas ei ohusta selle ühist iseloomu. Positiivsed on ka tulemuspõhisus ja kriisireservi rahastamine väljaspool ÜPP eelarvet, Peale valimisi ametisse asuv uus Europarlament peab tagama seni tehtud töö konstruktiivse jätkamise, et uus seadusandlus õigeaegselt rakenduks.

EDASISED SAMMUD

Euroopa Parlamendi põllumajanduskomisjoni poolt heaks kiidetud tekstidele peab heakskiidu andma parlamendi täiskogu. See võib juhtuda alles pärast 23.-26. mail toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi. Europarlamendi president koos kõikide fraktsioonide juhtidega võib seejärel otsustada teksti täiskogule edastada. Vastasel juhul peab Euroopa Parlamendi uue koosseisu põllumajanduskomisjon kogu asja uuesti arutama, mis pikendaks oluliselt uue määruse kinnitamise ning kehtima hakkamise aega.

Uus Europarlamendi koosseis peab tagama seni tehtud töö konstruktiivse jätkamise, et uus seadusandlus õigeaegselt rakenduks.

ELI NOORTOOTJAD VAAGISID ÜHISTEGEVUSE VOORUSI JA PUUDUSI

Noored soovivad ühistegevuses osaleda, kuid teadmisi ja tunnustust jääb vajaka

21. aprillil toimus Hispaanias Valencias Cogeca ärifoorum, mille teemaks oli noortootjate kaasamine ühistegevusse. Kõne alla tulid noorte võimalused ühistegevuses osalemiseks, nende ootused ja etteheited kaasaegsetele põllumajandusühistutele. Eesti kogemust tutvustas noortalunik ja ETKL juhatuse liige Kerli Ats.

NOORTELE MEELDIVAD KONTAKTID JA INNOVATSIOON

Paneeldiskussioonis arutleti, millised ühistulise tegevuse poolt pakutavad hüved noortootjatele huvi pakuvad. Riikides, kus põllumajandustegevuse alustamiseks ning rahalise abi saamiseks on vajalik end teatud kriteeriumidele vastates põllumajandustootjana registreerida (nt Prantsusmaa), saab ühistu selle juures aidata. Ühistu saab aidata vähendada tootmiskulusid, ületada raskusi turu leidmisel, rahvusvahelises konkurentsisis ning jälgida-mõjutada poliitilisi arenguid. Enim jäi aga kõlma, et noortele on suureks abiks kontaktvõrgustik, mis tekib tänu ühistu liikmelisusele, ning juurdepääs innovatiivsetele lahendustele, mitmesugustele teenustele ja teadmistele (nt marketing, toiduainete töötlemine jne), mis noorele alustavale üksikettevõtjale oleksid liiga kallid või muul põhjusel kättesaamatud. Kasu on ka stabiilsusest, mida ühistu pakub: noortootja võib muretult kasvada ja tootmist laiendada, teades, et tootele on alati olemas ostja ning selle nimel ei pea ise vaeva nägema.

PROBLEEMNE ON TEGEVUSE AGLUS JA NOORTEGA MITTE ARVESTAMINE

Ühistusse kuulumise probleemseks osaks on see, et sageli on ühistu tegevus noortootja jaoks liiga aeglane. Mõnikord sooviks alustav ja kiiresti arenev ettevõtja teha kiireid individuaalseid otsuseid ning ei taha olla koheldud kollektiivina. Ühistu peaks leidma viise, kuidas ühistegevuse raames toetada individuaalseid võimalusi ilma solidaarsust kaotamata. Ka kuulub ühistute nõukogudesse liiga vähe noori, nad tunnevad seal end tõrjutuna ning sageli lükatakse nende mõtted ja ideed kõrvale, mis ei motiveeri osalema. Põlvkondade vahetus põllumajandusettevõttes on keeruline ja sageli valulik teema, millest mõnikord ei soovitagi üldse rääkida. Sel juhul peaksid noored ise võtma vastutuse ja teema tõstatama, olema kaasatud, pakkuma uusi ideid. Võimalik on kasutada välist abi ja vahendajat, seda ka perefarmi puhul.

ÜHISTULINE TEGEVUS NÕUAB KOOLITUST JA TUGE

Kui pikkade ühistuliste traditsioonidega riikides (nt Hispaania) algab ühistu liikmelisus kodusest kasvatuses ning lõpeb isiku surmaga, siis uuemates liikmesriikides jääb noortel sageli vajaka teadmistest ühistulise ärimudeli kui sellise ning selle võimaluste kohta. Rootsi ja Soome suurimad ühistud on loonud spetsiaalsed programmid noortalunike harimiseks, näiteks kohtuvad ühistu nõukogu liikmed noortalunikega nende oma ettevõtetes või Skype'i vahendusel, et säästa noorte aega ning hoida neid kursis

Hispaanias algab ühistu liikmelisus kodusest kasvatuses ning lõpeb isiku surmaga. Mujal on vaja rohkem infot ja koolitust.

ühistu tegevustega, korraldatakse pereüritusi ühistulise tegevuse, juhtimise ja osalemise tutvustamiseks jne. Helsingi Ülikoolis saavad põllumajandustudengid ühistegevust õppida ja katsetada tudengite ühistus „Tähkä”, mis tegutseb alates 2009. aastast. Kaasajal võib ühistu tegutseda ka internetis, ilma, et liikmed asuksid füüsiliselt lähipiirkonnades. Iirimaa ühistud promovad end tootjatele aga konkurentsivõimelise äripartnerina, kes aitab ka põllumajandusettevõtjal olla konkurentsivõimeline, meelitas seeläbi omale uusi liikmeid. Pärast seda tulevad nn pehmed väärtused nagu koolitus, nõuanne jne; ühistu nõukogusse valitakse aga kõige pädevamad isikud pärast aastatepikkust „testimist” igapäevatoos. Noortalunikele tuleb läheneda nõ õigel ajal, kui neil on parajasti huvi ja aega kuulata, ning rääkida nendega „õiges keeles”, et saavutada positiivne kontakt.

NOORED AITAVAD LUUA UUT PÕLLUMAJANDUSMUDELIT

Kui varem turundati põllumajandustooteid egiidi all „farmist lauale”, siis nüüd on olukord pigem vastupidine – tarbija dikteerib, mida ja kuidas toota. Ühistu üks roll on viia uued ideed oma liikmeteni, et noortalunikud saaksid toota, mida tarbija soovib ja sellisel viisil, nagu nõutakse. Digiteerimise tõttu on tootmismudel täielikult muutunud; näiteks teravilja-sektoris müüakse toodet internetiplatvormi kaudu nii odavalt, et see rikub hinna nende tootjate jaoks, kes seal ei osale. Põllumehed peavad sellega toime tulema ja noored on just need, kes võivad aidata luua uut tootmismudelit. Selleks tuleb neile pakkuda tehnilist ja finantsabi ning nõuannet; noori ja vanu ei tohi vastandada. Digiteerimine on üks põhjust, miks noored kaasajal põllumajandusest huvituvad; uute tehnoloogiate puhul on sageli probleemne nende kättesaadavus kalliduse tõttu, milles tuleb noori abistada. Põllumajandusest on lihtsam huvituda ka siis, kui farmeril on võimalus minna puhkusele ning tegeleda hobidega. Ühistulise tegevuse puhul peab olema positiivseid näiteid elust, ainult jutt ühistegevuse tõhususest ei aita. Noored peavad tundma, et kõik on võimalik.

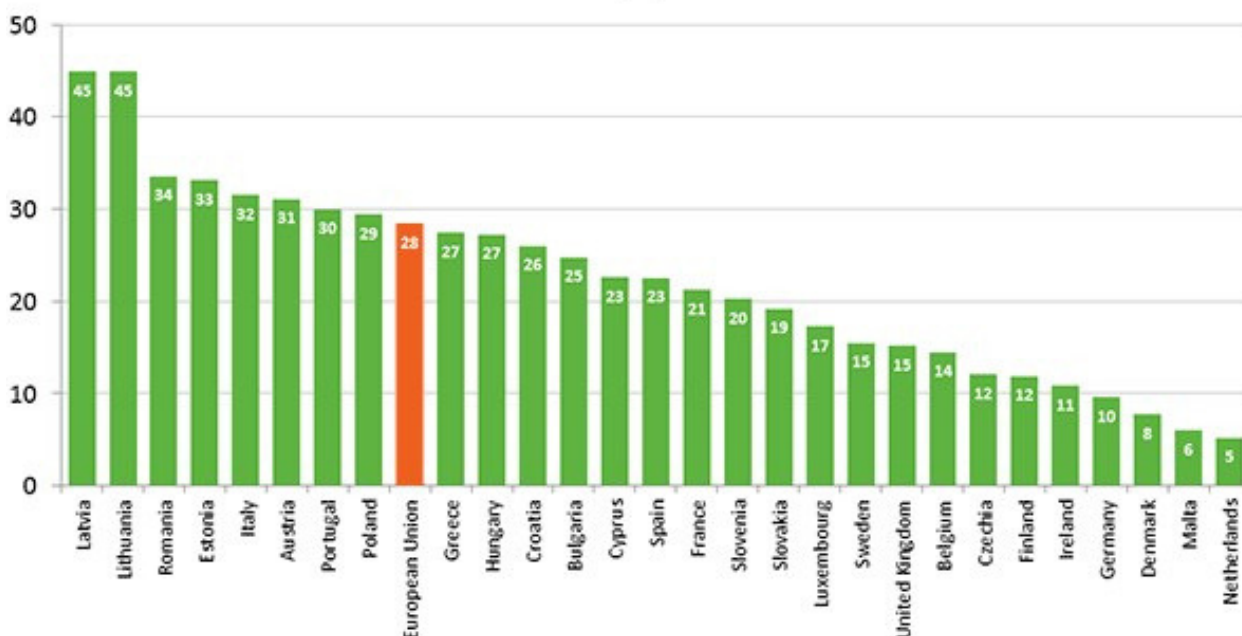
NAISJUHTE ON JÄRJEST ROHKEM

EL-s on 30% põllumajandusjuhtidest naised

Naiste osakaal põllumajandussektoris on viimaste aastate jooksul järjepidevalt kasvanud. Eurostati uusimad sellekohased andmed pärinevad aastast 2016 ning selle järgi on 30% EL põllumajandusettevõtete juhtidest naised. Erinevates liikmesriikides on olukord siiski erinev. Lätis ja Leedus on ligi pool põllumajandus-ettevõtetest naisjuhtide käe all. Seevastu Saksamaal, Malta, Taanis ja Hollandis ei ületa naisjuhtide osakaal põllumajandussektoris 10%.

Soolise tasakaalu probleem on eriti terav seetõttu, et noorte põllumajandussektorisse meelitamine saab olema üheks peamiseks tuleviku väljakutseks. Euroopa põllumajanduses domineerib vanem generatsioon ning see torkab silma just naiste osakaalu puhul – ainult 4,9% põllumajandustootjatest on alla 35-aastased naised. Sellest nähtub, et ligi 40% põllumajanduses töötavatest naistest on üle 65-aastased (vrd 27,6% meestest), niiis on suur potentsiaal soolise lõhe suurenemiseks tulevikus.

Nais-põllumajandusjuhtide osakaal EL-s 2016. a.

EL ON KOKKULEPPETA BREXITIKS VALMIS

Avatud on veebisait põllumajandus- sektori teavitamiseks

Kuna püsib jätkuvalt võimalus, et Ühendkuningriik lahku Euroopa Liidust kokkuleppeta, viis Euroopa Komisjon lõpuks oma ettevalmistused kokkuleppeta stsenaariumiks. Sel puhul saab Ühendkuningriigist igasuguste ülemineku-meetmeteta kolmas riik. Sellest hetkest lõpeb kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine ÜK suhtes. Puudub ka väljaastumislepinguga ettenähtud ülemineku-periood. ÜK ja ELi suhteid reguleeri-ma üldine rahvusvahe-line avalik õigus, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirjad. ELil on sellest hetkest kohustus kohaldada liidu ja Ühendkuningriigi vahelisel pii-ril oma õigusnorme ja makse, sealhulgas erinevaid tollifor-maalsusi, sanitaar- ja fütosanitaarnõudeid ning ELi õigus-normidele vastavuse kontrolli. Ehkki liikmesriikide tolliasu-tused on teinud märkimisväärsed ettevalmistusi, võivad kontrollid piiriületust oluliselt aeglustada. Samuti ei vastaks ÜK ettevõtted enam ELi toetuste saamise nõuetele ja nad ei saaks praegu keh-tivatel tingimustel osaleda ELi rii-gihankemenetlustes. ÜK kodanikud ei oleks enam ELi ko-danikud ja neid hakataks ELi piiril täiendavalt kontrollima. Liikmesriigid on teinud ettevalmistusi ka sadamates ja len-nujaamades, et tagada sellise kontrolli tõhusus, ent sellest hoolimata võib see põhjustada viivitusi.

MEETMED VALMISOLEKU JA ERIOLUKORRA KOHTA

Euroopa Komisjon on alates 2017. aasta detsembrist avaldanud 90 teadet Brexitiiks valmistumise kohta ja 3 komisjoni teatist ning esitanud 19 seadusandlikku ettepanekut. Euroopa Parlament ja nõukogu on 17 ettepanekut vastu võtnud või heaks kiitnud. Praegu käib nende ametlik vastu-võtmine Euroopa Parlamendis ja nõukogus. Ülejäänud kaks ettepanekut vormistatakse hiljem.

Hetk Brexiti pooldajate meeleavalduselt

LISATEAVE: MIDA TEHA KOKKULEPPETA STSENAARIUMI KORRAL?

Eriolukorra meetmetest kokkuleppeta stsenaariumi puhuks loe lähemalt SIIT.

Põllumajanduse jaoks on ELi õigusega ette nähtud mitmesugused vahendid, mis aitaksid leevendada ÜK väljaastumise vahetut mõju, eelkõige kokkuleppeta stsenaariumi korral. Loe lähemalt SIIT.

Euroopa Liidu kodanikud võivad saada täiendavat teavet kokkuleppeta stsenaariumiks valmistumise kohta teabe-teenistusest Europe Direct. Küsimusi saab esitada tasuta numbril 00 800 6 7 8 9 10 11, mis töötab kõigist ELi riikidest helistades ja kõigis ELi ametlikes keeltes. 25. märtsil avaldas komisjon kõigis ELi keeltes hõlpsalt loetavad teabelehed. Loe lähemalt SIIT.

ÜK VALITSUS AVALDAS AJUTISTE TOLLITARIIFIDE MÄÄRAD LEPPETA BREXITI PUHUKS

13. märtsil avaldas Ühendkuningriikide valitsus tollitariifide määrad, mis leppeta Brexiti puhul kehtestatakse kõikidele kolmandatest riikidest, sh EL liikmesriikidest ÜK-sse imporditavatele toodetele. WTO kokkulepe nõuab, et kõikidele WTO liikmetele tuleb kehtestada ühesugune tollimaks; väikesed erandid võivad olla riikidele, kellega on sõlmitud vabakaubandusleping, regionaalsed kaubanduskokkulepped (näiteks tolliliit) või erisus arenguriikidele turulepääsu edendamiseks. Tollimaksud kehtestatakse leppeta Brexiti korral ajutiselt 12 kuuks, mille vältel valitsus jälgib nende tõhusust ning teeb otsuse nende alaliseks muutmise kohta. Kuigi tollitariifide kehtestamine leevendab mõningal määral ÜK importööride olukorda, ei aita see kuidagi vähendada eelistatud juurdepääsu kaotust võtmetähtsusega turgudel. Tollimaksud on üleminekumeetmeks uute kaubanduslepingute sõlmimiseni. Ühendkuningriigi võimalikke tollimaksumäärasid vaata SIIT.

Põllumajanduse jaoks on ELi õigusega ette nähtud vahendid Brexiti mõju leevendamiseks.

TERAVILJATOODANG MAAILMAS 2019 / 2020. A. KASVAB

Maailma teraviljatoodang 2019/2020 hooajal kasvab, kuid tänu rekordtasemel nõudlusele on siiski oodata laovarude vähenemist, selgub Rahvusvahelise Teraviljanõukogu (International Grains Council) 28.märtsil avaldatud teraviljaturu raportist. Prognoosi kohaselt ulatub teraviljatoodang 2019/2020. a. 2175milj. tonnini (vrd 2125 milj. t 2018/2019), samas kui tarbimine kasvab 2204 milj. (2170 milj. t 2018/2019). Laovarude vähenemist nähakse ette eriti just maisi osas; maisi toodetakse eeldatavalt 1 124 mil.t (vrd 1 114 milj. t aasta varem) ning tarbimine kasvab 725 milj tonnini (742 mil. t 2018/2019). Vastupidine on olukord nisu puhul: tootmine kasvab eeldatavalt 759 milj. tonnini (735 milj. t 2018 / 2019) ning tarbimine 752 milj. t (742 milj. t 2018/2019), mis tähendab 270 milj. tonni suurust laovaru 2019/2020. a lõpuks (aasta varem 264 milj. t). Nisutoodangu kasvu põhjuseks on suurem kasvupind ja kõrgem saagikus hektari kohta, eriti Austraalias, Venemaal, EL-s ja Ukrainas. Kasvupind suureneb maailmas eeldatavalt 2% võrra, ulatudes

TURUÜLEVADE

Piimatarned vähenesid, teraviljatoodang kasvamas

PIIM

Piimatarned EL-s vähenesid jaanuaris 2019 1.5% ehk 196 000 t võrra eelmise aastaga võrreldes. Tarned vähenesid 18 liikmesriigis, koguliselt enim Prantsusmaal (- 64 000 t), Hollandis (-63 000 t) ja Saksamaal (-59 000 t) ning protsentuaalselt enim Bulgaarias (-12.7%), Austrias (- 7.6%) ja Horvaatias (-6.6%). Piimatarned kasvasid aga Poolas 32 000 t (+3.2%), Ühendkuningriigis 22 000 t (+1.7%), Rumeenias (+6.0%) ning Eestis (4.9%). Tootmine EL-s vähenes lõssipulbri osas -8.5%, täispiimapulbri osas -6.4%, või osas -1.9%, juustu ja joogipiima osas -1.0%. Tootmine kasvas kontsentreeritud piima puhul +7.8%, hapupiima osas +2.3% ning koortoodeti 1,3% rohkem möödunud aastaga võrreldes.

EL keskmine piima hind langes jaanuaris 2019 35,03 sendile/kg, mis on 1.5% madalam, kui jaanuaris 2018, kuid 2,6% kõrgem, kui viimase viie aasta keskmine. Kerge hinnalangus jätkus ka käesoleva aasta veebruaris, jäädes siiski enam-vähem samale tasemele. Piimatoodete keskmised hinnad olid märtsis 2019 toodete lõikes erinevad: cheddari ja edam-juustu hind tõusis vastavalt +2.7% ja +1.1%; või hind aga langes - 1.9% ja vadakupulbri hind -2.3%. Guoda ja emmentali hind püsis stabiilsena.

EL eksport suurenes jaanuaris mahu poolest oluliselt lõssipulbri (+53%), kondenseeritud piima (+35%) ja juustu osas (+8.0%), vähenes samal ajal või (-15%), võiõli (-43%), täispiimapulbri (-10%) ja vadakupulbri osas (-6%). EL piima kogueksport on 11% suurem, kui jaanuaris 2018, samuti väärtuseliselt 10% võrra. Nendesse andmetesse tuleb siiski suhtuda ettevaatlikult, kuna ühe kuu tulemuste põhjal ei ole võimalik teha järeldusi ja prognoose maailma kaubandustrendide kohta.

EL lõssipulbri laovaru on alles veel 1139 t. 21. märtsi oksjonil müüdi 244 t lõssipulbrit hinnaga 164.1€/100kg, mis DG AGRi ametnike sõnul peegeldab olukorda taastaval lõssipulbri turul. Järgmine oksjon toimub 17. aprillil.

220 miljoni hektarini. Ilmastikutingimuste poolest on põhjapoolkeral tingimused teraviljakasvatuseks soodsad, kuigi mõnel pool mujal maailmas kulub rohkem vihma ära. Saagikust on oodata „üle keskmise“ ehk ligikaudu 3,4 t/ha. Nisu toiduks tarbimist enustatakse jõudvat rekordtasemele 525 milj. tonnini, peamiselt tänu elanikkonna suurenemisele Aasias ja Aafrikas. Söödanisu tarbimine kasvab veidi, kuid see sõltub alternatiivsete söötade hinnast. Maisi kasvupinna suurenemist oodatakse 1% võrra 195 milj. ha, kuid prognoos on esialgne, kuna lõunapoolkera külvi periood ei ole veel alanud. Maisi tarbimises oodatakse rekordtasemist nii toidu-, sööda- kui ka tööstusliku kasutamise puhul.

FAO TOIDUHINNAINDEKS OLI MÄRTSIS STABIILNE

FAO toiduhinnaindeks püsis 2019. a. märtsikuus stabiilsena keskmiselt 167 punkti juures ning püsidis endiselt kõrgeima taseme läheduses alates augustist 2018. Kiire piima hinnatõus ja püsivate liha hindade vastu kaaluks teravilja, õli ja suhkru hind maailma mastaabis langesid. Kokkuvõttes püsis hinnaindeks võrreldes veebruariga peaaegu muutumatuna, olles möödunud aasta samast perioodist 3,6 % madalam.

Teraviljahinnaindeks oli märtsis keskmiselt 164,8 punkti, mis on 2,2% madalam võrreldes veebruariga ja samal tasemel 2018. a. märtsiga. Enim langes nisu hind, seda tänu suurenenud ekspordipakkumisele (eriti USA-st) ja väikesemale nõudlusele, samuti heale saagiperspektiivile käesoleval aastal. Langes ka maisi hind, mida survestasid suured ekspordikogused ja hea saagiprognosis Argentiinas.

Piimahinnaindeks oli keskmiselt 204,3 punkti tasemel, mis on 6,2% kõrgem, kui veebruaris ning kasv on märgatav juba kolmandat kuud järjest. Märtsis kasvas maailmas või, täispiimapulbri ja juustu hind, mida toetas suurenenud ekspordinõudlus ning Okeaanias hooajaliselt vähenenud piimatoodangu tõttu kahanenud ekspordikogused. Lössipulbri hind seevastu langes võrreldes veebruariga, mis peegeldab nõudluse aeglustumist.

Lihahinnaindeks oli märtsis keskmiselt 162,5 punkti tasemel, 0,4% kõrgem, kui veebruaris, jätkates juba mitme kuu vältel jälgitavat volatiilsuse trendi. Sea-, veise- ja linnuliha hind märtsis tõusis tänu nõudluse kasvule (eriti Hiinast), seda vaatamata suuremate pakkujate kasvanud ekspordivõimekusele. Seevastu lambaliha hind langes kolmandat kuud järjest tänu jätkuvalt suurenenud ekspordile Okeaniast.

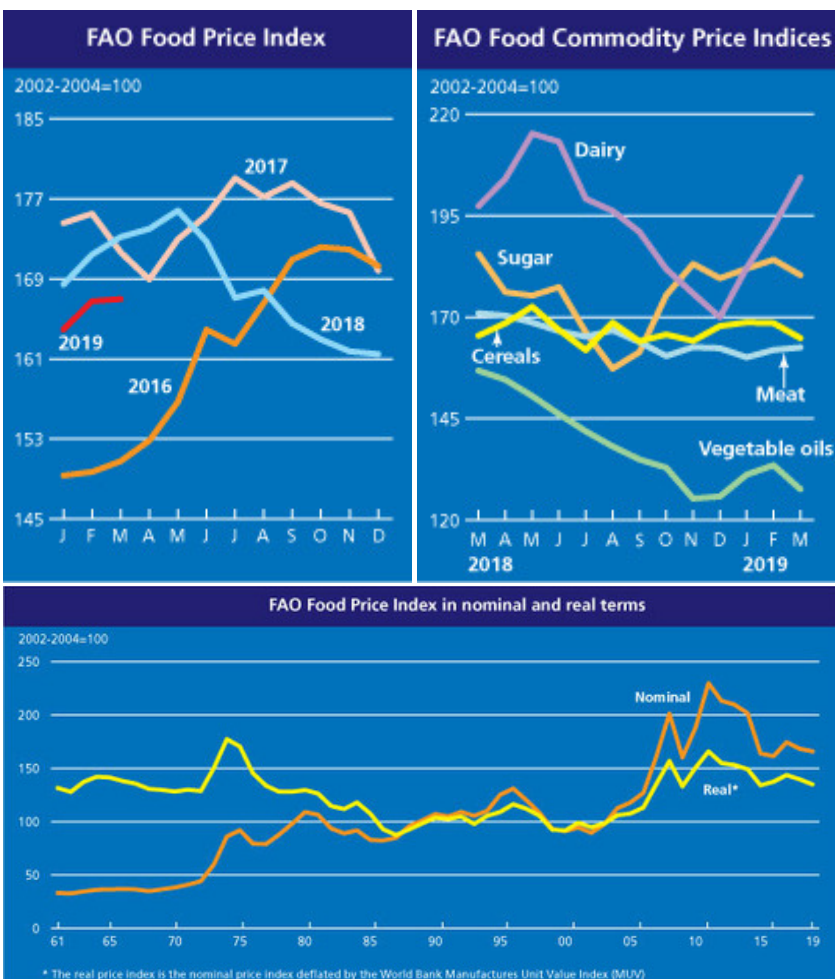

250 MILJONIT EUROT KOOLITOIDULE

Euroopa Komisjon kinnitas koolipiima ning kooli puu- ja köögiviljatoetuse

27. märtsil kinnitatud kava raames eraldatakse 2019/2020. õppeaastal 145 milj. eurot puu- ja köögivilja ning 105 milj. eurot piima ja piimatoodete jaoks. Programmi täiendavad haridusmeetmed, millega tutvustatakse lastele põllumajandust ja edendatakse tervislikku toitumist. ELi koolitoidukavas osaleda soovivad riigid esitavad oma toetustaotlused komisjonile jaanuari lõpuks. Esialgsed summad määratakse kindlaks koolilaste arvu põhjal ning piima puhul arvestatakse ka eelmise kava rakendamise käigus kasutatud summasid. Liikmesriigi asutused võivad 20%-25% neile eraldatud eelarvest ühest sektorist teisele üle kanda. Lubatud on kasutada taotletud toetussummast rohkem vahendeid juhul, kui mõni liikmesriik osast esialgselt summast loobub. Liikmesriigid võivad otsustada, kuidas nad kava rakendavad ning lisada ELi toetusele oma poolseid riikliku toetuse summasid. Kava raames jagatavate toodete valik põhineb tervise- ja keskkonnaalastel kaalutlustel, lisaks arvestatakse hooajalisust, kohalike sortide valikut ja kättesaadavust. Liikmesriigid võivad soodustada kohaliku ja piirkonna tasandi toodete ostmist, samuti mahetoodete kasutamist, lühikesi tarneahelaid, keskkonnasäästlikkust ning võtta arvesse põllumajanduse kvaliteedikavasid.

Eestile määrati 2019/2020. õppeaastaks koolitoiduna jagatavale puu- ja köögiviljale 549208 eurot ning koolipiimale 730 298 eurot.

DUMPINGUVASTANE TOLLIMAKS UAN- VÄETISTELE

Kehtib Venemaa, USA ja Trinidad %
Tobago toodetele

Euroopa Komisjon teatas 20. märtsil dumpinguvastaste tollimaksude kehtestamisest Venemaalt, Trinidadist ja Tobagost ning USA-st imporditavatele urea ja ammonium-nitraatväetiste segudele. Venemaale kehtiv maksumäär on sõltuvalt tootjast 39.3% või 31.9%, Trinidadile ja Tobagole 16.3% ning USA-le 22.6%. Kõikide maksumäärade kehtestamisel võeti arvesse „kahju marginaali“, mida nimetatud toodete importimine ELi väetisetootjatele põhjustab. Euroopa Komisjon algatas antidumpingu uurimise alustati möödunud aasta augustis EL väetisetootjate organisatsiooni Fertilizers Europe palvel. Vaatlusalune periood oli 1. juuli 2017 kuni 30. juuni 2018.

Copa-Cogeca on väetistele tollimaksude kehtestamisele tugevalt vastu. Komisjon peaks arvestama põllumeestele seeläbi tekkivaid lisakulusid ja mitte eelistama väetisetootjate potentsiaalset kasumit. UAN hind langes vaatlusalusel perioodil aga maailmakaubanduse üldise trendi raames. Väetis on põllumeestele suurim si-sendite kulu; UAN üksi moodustab 30% Euroopa põlluma-jandusettevõtete tegevuskuludest. Dumpinguvastase tollimaksu maksab kinni põllumees, mitte teised tarneahela osapooled. Copa-Cogeca soovib nimetatud maksude kehtestamisest loobuda.

UKRAINA KANALIHA TEEB ELI TOOTJATELE TUSKA

EL peaks Ukraina tooteid rangemalt
kontrollima

EL kanalihatootjate organisatsioon AVEC kutsub Euroopa Liitu üles kehtestama rangemat kontrolli Ukrainast imporditavate toodete suhtes, sarnaselt Brasiiliale seatud reeglitega. EL on vabakaubanduslepingu raames Ukraina kanalihale pakkunud 50 000 t suuruse tariifikvoodi, mis lubab teatud lihalõike ELi importida tollimaksuvabalt. AVEC'i sõnul rikuvad Ukraina ettevõtted kokkulepet ning kasutavad soodustingimustel EL turule pääsu kurjasti - näiteks on "leiutatud" uut laadi lihalõiked (tiib+rinnatükk, mille importimine rikub konkurentsitingimusi. Samuti soovivad ukrainlased osta EL pinnal asuvaid ettevõtteid, et selle varjus oma toodangut importida. Eriliselt mures on Läti, Poola ja Slovakkia kanalihatootjatele. Euroopa Komisjon peaks tagama, et edaspidi sõlmitavates vabakaubanduslepetes selliseid seadusauke ei leiduks. EL kanalihatootjad soovivad, et Ukrainast pärit toodetele rakendataks samasugust kontrolli nagu Brasiilia puhul, kus leiti märkimisväärseid kvaliteedi puudujääke. Samuti tuleks teavitada ELi tarbijaid, märkides toote sildile tootja nime ka kolmanda riigi päritolu puhul. See on eriti oluline restoranide jaoks, kes kasutavad suurima osa kolmandatest riikidest imporditud lihast. Küsimus on korduvalt tõstatunud ka Copa-Cogeca linnuliha töögrupis ning komisjoni-poolset soovimatust tegutseda mõnede kaubanduspartnerite suunal.

KONEKESKO OST DANISH AGRO POOLT KONKURENTSI EI RIKU

Euroopa Komisjon kiitis tehingu heaks

Euroopa Komisjon kiitis 25. märtsil ELi ühinemismääruse alusel heaks Soomes, Eestis, Lätis ja Leedus põllumajandustehnika turustamisega tegelevate Konekesko ettevõtete omandamise Danish Agro poolt. Heakskiidu tingimuseks on, et Danish Agro võõrandab oma Eestis põllumajandustehnika turustamisega tegeleva ettevõtte. Danish Agro ja Konekesko tegelevad mõlemad põllumajandustehnika tarvikute ja varuosade turustamise ning sellega seotud müügi- ja teenuste osutamisega.

Komisjon tundis muret, et teatatud tehinguga võiks Eesti teraviljakombainide ja söödakoristite kasutajatele tõenäoliselt kaasneda kõrgemad hinnad ja madalam teenuste kvaliteet. Nendel turgudel on Konekesko, kes turustab Claasi põllumajandustehnikat, ja Danish Agro, kes turustab John Deere'i põllumajandustehnikat, liidripositsioonil ja omavahel väga tihedas konkurents. Komisjon leidis, et kõigi teiste turgude puhul, kus ettevõtjate tegevus kattub, ei tekiks konkurentsiprobleeme, kuna neil turgudel tegutseb piisaval arvul alternatiivseid tarnijaid.

Kavandatavad parandusmeetmed Komisjoni kahtluste hajutamiseks pakkusid ettevõtjad välja, et Danish Agro loobub põllumajandustehnika, tarvikute ja varuosade turustamisest ja müügist ning sellega seotud müügi- ja teenuste osutamisest Eestis. Nende valdkondadega ja sealhulgas eelkõige John Deere'iga sõlmitud turustamislepingu täitmisega tegeleb praegu OÜ Baltic Agro Machinery. Väljapakutud kohustusega kõrvaldatakse täielikult komisjoni tõstatatud probleemid seoses teraviljakombainide ja söödakoristite turustamisega Eestis ning tagatakse, et võõrandatav ettevõtte oleks ühinemisel tekkinud üksusele elujõuline konkurent. Seetõttu järel- das komisjon, et võetud kohustustega muudetud kavandatav tehing ei tekitaks Eestis enam konkurentsiprobleeme. Otsus on tingimuslik ja oleneb kohustuste täielikust täitmisest.

SUUNISED EETILISE TEHISINTELLEKTI ARENDAMISEKS

Eesmärk on suurendada usaldust tehisintellekti vastu

Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks tõsta oma konkurentsivõimet tehisintellekti arendamise ja laialdase kasutuselevõtu kaudu. Aprillis tutvustatakse tehisintellekti strateegiat, mille eesmärk on suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid järgmise kümne aasta jooksul vähemalt 20 miljardi euron aastast, teha kättesaadavaks rohkem andmeid, toetada talente ja süvendada usaldust. Eetilise tehisintellektist võivad kõik ja see võib olla Euroopa jaoks konkurentsieelis, mille toel saada juhtivaks inimkeskse ja usaldusväärse tehisintellekti arendajaks.

7 PÕHIMÕTET:

- Inimese teovõime ja järelevalve. Tehisintellekt peab toetama inimese toimevõimet ja põhiõigusi, ega tohi inima autonoomiat vähendada, piirata või eksitada.
- Töökindlus ja ohutus tehisintellekti süsteemi kõigis elutsüklites.
- Privaatsus ja andmehaldus. Kodanikel peab olema täielik kontroll oma andmete üle.
- Läbipaistvus. Tuleb tagada tehisintellekti süsteemide jälgitavus.
- Mitmekesisus, mittediskrimineerimine ja õiglus.
- Ühiskondlik ja keskkonnaalane heaolu. Tehisintellekti abil tuleb soodustada ühiskonnas positiivseid muutusi ning kestlikkust ja ökoloogilist vastutustundlikkust.
- Vastutuse võtmine. Tuleb luua mehhanismid, mille abil tagada vastutuse kandmine ja võtmine tehisintellekti süsteemide tegevuse ja tulemuste eest.

Loe lähemalt SIIT.

COPA-COGECA VALMISTUB EUROVALIMISTEKS

Kavas on ulatuslik kommunikatsiooni-kampaania 360° lähenemisega

Copa-Cogeca kavatseb alustada ulatuslikku kommunikatsioonikampaaniat edastamaks oma sõnumit ning leidmaks toetust uute Europarlamendi liikmete hulgas. Kampaania on üles ehitatud viisil, et kõigepealt tõmmatakse sihtgrupi tähelepanu emotsionaalse sõnumiga, seejärel suunatakse veebiplatvormile edasist infot otsima. Veebisaidilt leiab vastused põletavatele probleemidele ning lihtsad tegutsemisvõimalused, mille abil loodetakse huviline muuta Copa-Cogeca ja EL põllumajanduse toetajaks.

#WeFarm4EU

Kampaania jaoks on loodud logo #WeFarm4EU, mis omakorda jaguneb neljaks alamteemaks, mille abil saab veelgi enamaid teemasid kajastada – see on iga kasutaja enda otsustada. Alamteemad on #WeFarm4Future, #WeFarm4Planet, #WeFarm4Community, #WeFarm4Growth. EL tasandi kampaania logod ja lööklaused on ainult inglisekeelsed, kuid soovi korral võib neid tõlkida teistesse keeltesse, hoides alles sõnumi ja eesmärgi.

SIHTGRUPP ON BRÜSSELIS TEGUTSEJAD

Kampaania on peamiselt suunatud Brüsselis tegutsejatele: otsustajatele, pressile, teistele huvipooltele. Kui aga Copa-Cogeca liikmed korraldavad kampaania ka oma riikides, aitab see sihtgrupi tähelepanu äratada ning on oluliselt tulemuslikum. Seetõttu soovitab Copa-Cogeca oma liikmetel liikmesriikides toimuvad kampaaniad EL tasandi kampaaniaga ühendada, kasutades ülalnimetatud teemaviiteid ja kaasates Europarlamendi saadikukandidaate. Abi ja juhendamist selleks pakub Copa-Cogeca sekretariaat.

Kampaania on mõjusam, kui liikmesriigid sellega ühinevad.

360° LÄHENEMINE

Et olla nähtav ning saavutada rohkelt meeldimisi ja jagamist sotsiaalmeedias, kasutatakse kampaanias kõiki kaas-aegeid vahendeid. Europarlamendi valmisteks on koostatud brošüür Copa-Cogeca seisukohtadega, kus kirjeldatakse olulisid teemasid ning põhjendatakse nende vajalikkust. Koostamisel on veebiplatvorm, kus vastatakse lihtsalt ja arusaadavalt keerulistele kaasaeget põllumajandust ja keskkonda puudutavatele küsimustele ning soovitatakse tegevusi sektori toetamiseks. Samuti valmistatakse videoid, presiteateid, reklaame ning korraldatakse kampaania avasündmus.

TEGEVUSED ENNE JA PÄRAST VALIMISI

Enne Europarlamendi valimisi pannakse reklaamplakatid üles Brüsseli metroojaamadesse, korraldatakse sotsiaalmeediakampaania #WeFarm4EU, kus põllumehed postitavad fotosid oma tegevustest, luuakse kampaaniavideo selgitusega, kuidas põllumajandus loob Euroopa tulevikku ning meelitatakse saadikukandidaate postitama lubadusi, kuidas nad EL põllumajanduspoliitika eest hoolt kannavad.

Peale valimisi tutvustatakse Copa-Cogecat ja nende seisukohti uutele eurosaadikutele ja nende kabinetiliikmetele ning ajakirjanikele, pakkudes neile nõ „Tere tulemast Brüsselisse!“-paketti. Ühistute promomiseks viiakse läbi avalik viktoriin, mille võitja saab auhinna ning eurosaadikud kutsutakse põllumeestega nende probleemidest vestlema. Kampaania kohta küsi lisainfot EPKK Brüsseli esindusest e-mailil est.chamber@skynet.be.

EESTI REGISTREERIS ESIMESE KAITSTUD GEOGRAAFILISE TÄHISE

Euroopa Komisjon kinnitas "Estonian vodka" geograafilise tähisena

27. märtsil jõudis lõpule Eesti esimese ja seni ainukese geograafilise tähise „Estonian vodka” pikk registreerimisprotsess. Geograafilise tähise taotlusprotsessi algatasid Estonian Spirit OÜ ja Remedia AS.

„Geograafiline tähis ei ole kaubamärk, vaid lähtub konkreetse geograafilise piirkonna ajaloolisest eripärest toote valmistamisel. Ajalooliselt on Eesti alkoholitööstuse sisuks olnud kohalikust toorainest piirituse põletamine ja sellest viina tegemine, mitte välismaalt ostetud alkoholi pudelitesse villimine,” selgitas Estonian Spirit OÜ juht Sven Ivanov.

Estonian Vodka on kaitstud geograafiline tähis (KGT) viinale, mille valmistamisel on kasutatud Eestis kasvatatud toorainest valmistatud etüülalkoholi ning Eesti päritolu vett. KGT Estonian Vodka registreerimisega tohib seda sõnapaari kasutada toote märgistusel vaid juhul, kui viin on toodetud tehnilises toimekus sätestatud nõudeid järgides. Teistel Eestis valmistatud viinadel võib edaspidi kasutada väljendeid „Vodka from Estonia”, „Vodka made in Estonia” vms.

EELISEKS KONKURENTSIS JA KASUKS EKSPORDIL

EL-i geograafiliste tähiste süsteem on loodud kaitsmaks tootjate huve algupäraste toodete ebaõiglase konkurentsi eest ning lihtsustamiseks tarbijate ostuotsuste tegemist. Kvaliteedimärkide süsteem väärtustab kindla määratletud piirkonna päritolu eriliste omadustega tooteid. Kaitstud geograafilise tähis annab tarbijale infot, millisest piirkonnast ehk riigist tarbitava toote põhitooraine pärineb. Paljude EL riikide tootjatele on geograafiliste tähiste omamine seda võrd oluline müügiargument, et see on üheks alustingimuseks ELi kahepoolsete kaubanduslepingute sõlmimisel kolmandate riikidega. Fakt, et nt USA ei soovi tunnustada EL geograafilisi tähiseid oma turul, on saanud suureks takistuseks lepingu sõlmimisel.

UUS ANDMEBAAS GEOGRAAFILISTE TÄHISTE KOHTA

Euroopa Komisjon avas 1. aprillil uue avaliku andmebaasi geograafiliste tähiste kohta, kust on võimalik otsida infot tähistatud toodete, nende eripära, staatuse ja märgi seadusliku aluse kohta. Praegu on geograafiline tähis omistatud rohkem, kui 3400 tootele EL-s ja väljaspool. Loe lähemalt SIIT.

Eestist on hetkel komisjonis menetluses veel üks kaitstud geograafilise tähise taotlus. 21. novembril 2018. aastal edastas Maaeluministerium Euroopa Komisjonile taotluse „Vana-Võromaa sõir / Setomaa sõir” kaitstud geograafilise tähisena registreerimiseks.

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee